

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hódva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca, 3.

Amennyiben kéziratok visszatérnek
 vagy megőrzésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az igazságügyi reformok.

Tagadhatatlan, hogy az emberek legnagyobb része úgy van vele, hogy csak az érdekli, az foglalkoztatja, a miből él, a mi a kenyér keresete. Akad persze olyan is, a ki még ezzel sem törődik, de azért az átlag mégis csak úgy van vele, hogy a mi rajta kívül esik, arra bizony édes keveset gondol és a mit itt-ott hall vagy épen olvas, korántsem elég gyakran még a tájékozódásra sem. Pedig vannak közérdekű dolgok, a mikről jó tudni az embernek már csak azért is, nehogy a maga kárán tanuljon és a legkisebb mértékben bár szükségesek azok, hogy valaki művelt ember számba menjen.

Ilyen közérdekű dolog általában a mi az igazságszolgáltatás körében annak nagy változásában történik, mert hiszen ki sem tudja, vajon nem lesz-e köze valaha ehhez. Már pedig sokkal jobb valamit előre tudni, mint a saját kárán megtapasztalni.

Mint mindenben, úgy ebben a nagy apparátusban is, a melyet igazságügyi rendszernek hívnak, a fő cél az, hogy minden helyre a megfelelő ember jusson, a ki munkaerejét és képességét kizárólag arra fordítsa, a mi eredményes. Másrészt, hogy maga az eljárás ne legyen szövevényes, nehézkes, a formákba elvesző, hanem egyszerű, könnyen áttekinthető és a mi ebből folyik: gyors.

Ha ez a két kellék: a gyorsaság és alaposság meg van, akkor beszélhetünk csak jó igazságszolgáltatásról is.

Ezeket a követelményeket igyekszik megvalósítani az új eljárást egyszerűsítő törvény, amelynek egyes szakaszai a múlt hónapban nagyobb része pedig május 1-én lép életbe. Új rend lesz általuk az igazságügyi eljárásban. És mert általános érdekű, azért ismertetjük röviden.

Megszűnt a Curian a hét- a király ítélőtáblákon az öt tagból álló ítélőtanács. Itt három, ott öt tagból áll már. Eredménye az, hogy a bírák nem «ülnek» majd annyit, több idejük van saját ügyeik feldolgozására és így az ügymenet gyorsabb lesz. A törvényszékeknél az albirák működési köre tágult. Ezentúl már tagjai lehetnek a vád-, felelőztetési és esküdt-széki tanácsnak és így ebben a körben is gyakorlatot szerezhetnek. Ezek mellett

gyökeres reform az önálló hatáskörrel felruházott jegyzők intézménye. Ugyanis bírói vagy ügyvédi vizsgát tett jegyzőket az igazságügyminiszter megbizhat azzal, hogy bizonyos perenkívüli ügyekben nem mint eddig, a bíró segédjeként, hanem önállóan járassanak el. Ilyen ügyek a polgári szakban a végrehajtási, fizetési meghagyási és lakbérfelmondási és hagyatéki ügyek egy része. Váltó eljárásban a sommás végzések kibocsátása, a telekkönyvi ügyek egy csoportja és az összes csődbiztosítási teendők. Nemcsak más bírósági megkeresést, hanem a peres felek eskü alatti kihallgatását, szemlét is fogadhat el önállóan ilyen megbízott jegyző. Büntető szakban pedig a vizsgálóbírói teendők közül megkereséseket teljesíthet.

Ezeknek a reformoknak betetőzése a jövő jogász nemzedék elméleti és gyakorlati képzettségének az emelése. Bizonyos időszakon túl (1913. okt. 31.) csak jog vagy államtudóst neveznek ki a bírósághoz joggyakornoknak is és azok az ügyvédjelöltek, kik ugyancsak e záros határidőig az ügyvédi vizsgát le nem teszik, csak ügyvédhelyettesek lehetnek s az ügyvédi vizsga után 2 év múlva nyernek csak önálló működésre képesítést.

Mindezeknek, ha hozzá vesszük azt, hogy az igazságszolgáltatási ügyvitel tekintetében alig két éve, hogy radikális egyszerűsítési rendeleteket léptettek életbe; ha tudjuk azt, hogy annyi irka-firka és időt rabló munkaszünet meg bizonyos kezelési szabályok megszüntetésével, másrészt az örökösödési és végrehajtási eljárás tekintetében a felek, illetve a közjegyző által elkészített tervezet kötelező csatolása által, mennyi munkaerő szabadul fel; hogy a bírák valóban bírói funkciót teljesítsenek: úgy valóban elmondhatjuk, hogy új rend következett be az igazságügyi eljárásban közérdekből az igazságszolgáltatás sikeres gyakorlása érdekében.

Ez pedig elsősorban mindenkinek az érdeke.

Tisza Kálmán beszámolója. A nagyszalontai kerület képviselője gróf Tisza Kálmán augusztus közepén beszámolót fog tartani. A beszámoló ideje még nincs pontosan meghatározva, de nagyon valószínű, hogy aug. 18-án lesz. A képviselő Nagyszalontán és Sar-

kadon fog választóihoz beszédet intézni. A beszámoló iránt már most élénk érdeklődés nyilvánul. A grótot a munkapárt több tagja is elfogja kíséreti útjára.

Ujabb bonyodalmak a Páris-patak rendezése körül.

Megváltoztatott terv, viszont ajánlatok.

Évek óta tartó huzavona, huzás-hajasztás után végre hozzáfogtak a Páris-patak beoltásához. A Nagy-híd közelében, ahol a patak a Körözsbe fog beömleni, már erősen dolgoznak. A Kálvária-utcai érdekelt háztulajdonosokkal, akiknek területén az új beoltott meder és e felett a nyitandó új utca végig vonul, egy-kettő kivételével, sikerült a békés meg egyezés, még pedig akként, hogy az utcanyitáshoz szükséges területeket ingyen bocsátják át a város tulajdonába, ha a város a terv szerint visai keresztül az utcanyitást.

Az eredeti terv szerint ugyanis az új utcát nem csak utcának tervezték, hanem a vasutvonal mellett Kórház- és Kálvária-utcák között utcanyitást terveztek, hogy az új utcából erre a két utcára is ki lehessen jutni.

Mikor ez a terv készült, még csak a távol zenéje volt a városi állomás között a kettős sínpar s a város azt remélte, hogy a Kálvária-utcai Mészáros-ház és a vasut töltés között levő terület elég lesz a két utcát összekötő új utcának.

Az évekig tartó huzavona alatt azonban telt az idő s a máv. elkészítette a második vágányt s ezzel nagy részben elfoglalta az ott levő szabad területet s így a város most csak úgy nyithatja meg az új utcát Kálvária-utcára, ha megveszi, vagy kisajátítja a Mészáros-házat s annak területét használja fel utcának.

Nagyvárad városa azonban nem ezt a megoldást tervezi, hanem egyszerűen elakarja hagyni a Kálvária-utcát összekötő utcát és csupán Kórház-utcára szándékozik megnyitni a Páris patak medre felett nyitandó új utcát.

A Kálvária-utcai érdekelt háztulajdonosok azonban ezt a megoldást nem fogadják el s amennyiben Kálvária-utca felé nem nyitja meg a város az új utcát, megmásítják előbbi ajánlatukat s nem hajlandók az utca részére szükséges területet ingyen a város tulajdonába át bocsátani. Ezen újabb állásfoglalásukat azzal indokolják, hogy ha a város nem tartja be a

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségét, hogy *könyv-, zenemű- és papír-kereskedésemet RÁKÓCZI-UT, Orsolya-zárda épületben a volt KERN-féle fűszerüzlet*

helyén *megnyitottam* A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Ungváry Gergely.

terveket, akkor őket sem kötelezik azok az ajánlatok, amelyeket az előbbi tervek alapján tettek.

Annál is inkább ragaszkodnak ezen elhar tározásukhoz, mert a városnak nem olyan nagy áldozattal, módjában van, hogy a Mészáros-ház megvétele, vagy kisajátítása által az új utcát Kálvária-utca felől is hozzáférhetővé tegye. A Mészáros-ház megvétele esetén, csak egy részét foglalná el ezen ház telkének az utca, s jókora terület maradna még meg, amelyet a szomszéd ház tulajdonosának eladhatna. A szomszéd ház tulajdonosa, Szatill Ferenc építész, hír szerint, ugys építeni szándékozik.

Mindenesetre az volna a legcélszerűbb, ha a város módját ejtené, hogy az újban felmerült ellentétek elsimuljanak s az új utca Kálvária-utcával is összeköttetést nyerjen, mert ha kisajátításra kerülnek az új utcához szükséges területek, nagyon drága lesz a Páris-patak rendezése. A város mostani merev álláspontja pedig éppen nem méltó azokkal szemben, akik nem utaznak a város bérére s önként felajánlották az utcanyitáshoz szükséges területeket.

A biharmegyei görög katolikus magyarok.

Az új görög katolikus magyar püspökség felállítására alkalmas bennünket biharmegyei-eket első sorban az érdekel, melyek lesznek azok a biharmegyei községek, amelyeket az új püspökséghez átszátolnak?

Tudvalevőleg itt Biharmegyében a görög katolikus magyar hívek száma elég jelentékeny. A görög katolikus magyarság két csoportban él a Székelyföldön. Az alföldi csoportnak gócpontja Hajdu és Szabolcsmegyékben van, de jelentékeny részük átterjed Szatmár-, Szilágy- és Biharmegyékre is. Sőt van egy virágzó kis egyházközségük Nagyváradon is, az u. n. nagyvárad rutén egyházközség. Lenyulik a görög katolikus magyarság vonala Nagyváradon is túl, az alföldi biharmegyei görög katolikusok csaknem kivétel nélkül tudnak magyarul, sok közülök más nyelven nem is beszél, Csanádban, Makón pedig a görög katolikus magyarságnak erős végvára van.

Ebből az elég tekintélyes görög katolikus magyarságból a pápai bulla szerint hét községben nyolc egyházközség csatoltatik a hajdudorogi új egyházmegyéhez és pedig Almosd, Bagamér, Erkenéz, Erselind, Hosszú-pályi Kokad, Nagyléta (rutén és oláh egyházközségek) és Vasad, Nagyvárad görög kath. magyar egyházközsége továbbra is a nagyvárad egyházmegyéhez lesz kapcsolva.

Erdekes, hogy a pápai bulla lehetőleg az egy területen, egymás szomszédságában fekvő községeket csatolta át az új egyházmegyéhez. Szatmár és Szilágy megyékből összesen 32 község fog az új püspökséghez tartozni, ezekben a megyékben tudvalevőleg a görög katolikus

magyarok egy tömegben laknak s a most átszátolt biharmegyei községek is ezekhez a szatmár- és szilágy megyei községekhez fekszenek közel. Az Ermellék görög katolikus magyarsága ezentúl a hajdudorogi püspökséghez fog tartozni.

Az új püspökség szertartási nyelve, mint közismert tény, az ógörög lesz. A magyar nyelvnek annyi tér jut, mint a latin szertartásuaknál. Az ógörög nyelv három év alatt vezetendő be, addig a mai szertartási nyelvek használandók.

Latham halála Afrikában.

A repülőgép legelső hőseinek egyikét, a 32 éves Katham Hubertet, a kinek vakmerő nevét éveken át a művelt világ minden részében emlegették, Afrikában elérte a halál. Borszalmas volt az elmulása: a hőst, a ki repülőgépen a XX. század civilizációjának zenithjére szállított fel, egy középatrikai vadbivaly taposta agyon az őserdő közepén.

A halálhír megrázó hatással volt nemcsak Párisra, hanem egész Franciaországra is.

Latham nagyobb társasággal hetekkel ez előtt indult vadászatra a francia Kongóba, miután már véglegesen szakított az aviatikával. Junius 27-én az Archimbald-erődtől ötven mértföldnyire tartózkodott a vadász-társaság, vadbivalyok nyomát ütvén az őserdőben. Latham, a ki igen ügyes vadász volt, különvált társaitól és nemsokára szembe találta magát egy ugynevezett vörös bivalylyal, a mely az Afrikában élő számtalan bivalyfaj legveszedelmesebbikéhez tartozik. Latham lött az állatra, de golyója célt tévesztett és a megvadult bivaly fegyveres ellenfelére rontott. Földre sodorta Lathamot, majd felnyársalta szarvával a földön fekvő embert, vaskos patáival pedig addig taposta, ig a szerencsétlen vadász testét egészen szétroncsolta.

A harminckétéves Lathamot ez év tavaszán a francia kormány tanulmányuttra küldte Kongóba, hogy tájékozódjék, vajjon lehet-e a repülőgépeket közlekedési és katonai célokra felhasználni a tropikus vidéken. Ez az elismerés már Lathamnak, a repülőversenyektől visszavonult uttörő aviatikusnak szólt, mert 1910. óta a híres pilóta már nem vett részt versenyeken. Ő volt az első, a ki 1909. júliusában elsőnek kísérelte meg La-Manche-csatorna átrepülését, de néhány mértföldnyire a partról a vízbe esett és harmadnapra Blériot elragadta tőle a csatorna átrepülése dicsőségét. Később Latham magassági és gyorsasági rekordot állított fel. Így 1909-ben levert minden addigi gyorsasági rekordot azzal, hogy 150 kilométert 2 óra 13 perc alatt tett meg. 1910-ben a budapesti repülőversenyeken, melynek ő volt a primadonnája, 1000 méteres magassági rekordot állított fel.

Hogyan üdül Tisza István.

Látogatás a geszti kastélyban.

Az országnak kétségtelenül legtöbbet emlegetett államférfia Tisza István gróf. Nem lesz tehát minden érdekesség nélküli, ha közre adjuk Tisza István nyaralását.

Első sorban meg kell állapítanunk, hogy a geszti birtokon hirt sincs sem a detektíveknek, sem a csendőröknek s így nem idéz fel kellemetlen perceket a grófban a karhatalomnak állandó látása. A gróf igen jól érzi magát a geszti birtokon.

Már öt órakor künn van a gazdaságban. A politika majdnem egész esztendőben távol tartja nagy kiterjedésű birtokától, üdülését felhasználja, hogy személyesen meggyőződjék a gazdasága állapotáról. Cselédjeit egytől egyig névről ismeri, különben Tisza István uradalomban ritkán történik cseléd változás. Minden cselédnek nyugdíj jogosultsága van, a bérük összehasonlíthatatlanul jobb, mint az ország bármely gazdaságában. Nagyobb családú alkalmazottait a gróf külön segítyezi, a kegyelmes asszony is szíven viseli a cselédség sorsát. Nagyon sokszor megtörténik, hogy váratlanul meglátogatja egyik, vagy másik béresasszonyát, hogy ilyenkor nem jár üres kézzel, az magától értetődik. Amennyire szereti és istápolja a gróf hű, megbízható, szorgalmas emberei, annyira vigyáz, hogy léha naplopó ne maradjon az uradalomban. Ha véletlenül egyik vagy másik elhanyagolja kötelességét, annak hamarosan kiteik az esztendeje.

Igy érthető, hogy a Tisza István gazdasága a legjobbak egyike az országban. Jó bér, megelégedett munkások, emellett példás rend és fegyelem uralkodik itt mindenütt. A gróf szenvedélyes gazda. Az idén különösen gyönyörködik gazdaságában. A buzavetés mesés szép volt, a tavasziak is felülmúlták a várakozásunkat. A gróf már kora reggel lóháton bejárja a gazdasága jó részét. Ot hat órát van a nyeregben egybuzemban. — Rendesen egyedül.

Kilenc és tíz óra között tér vissza a geszti kastélyba. Atveszi postáját. Naponként 100—120 levél érkezik címére.

Igen sokszor megtörténik, hogy 50—60 ajánlott levél érkezik egy postával. A leveleket mindig maga olvassa el és nyomban válaszol mindenikre. Amint egy levelet átolvasott, titkárának azonnal lediktálja a választ. A titkár stenografál és azután letisztázza a feleleteket. A geszti kastélyban soha sincs restancia. Mire a levelekkel végeznek dél van.

A délutánt megint a gazdaságban tölti, ilyenkor rendszeren a kegyelmes asszony kíséretében megy kocsiával. A geszti kastély ritkán van vendég nélkül, most az Almássy és Betlen család van látogatóban.

A gróf nagyon szereti a gyermekeket, mikor nincs elfoglalva mindig közöttük van. Most vesárnap löversenyt rendezett számukra.

Diósy Soma

cimfestő, zománcábla készítő

TELEFON 839.

Kérem csak a telefont használni.

O: fia vett részt a versenyben, Tisza Kálmán két fia. A két Almásy gyerek és Bethlen Imre. A versenypálya 1400 méteres volt. Elsőnek egy geszti származású szürke kancán Tisza György érkezett be. A kis gróf mesterien üli meg a lovát. Tisza István el volt ragadtatva, kis unokaöccse bravuros lovaglásától. Nagyon boldogan nézte milyen örömeik telik a gyermekeknek a lovaglásban. Díj is volt kitűzve és pedig az elsőnek egy pár angol Hammerles fegyver. Tisza György most kezd vadászni, eddig csak kis madarászó fegyvere volt, most nagybácsija boldoggá tette a két remek puskával.

Most fejezte be Tisza István aradi választóihoz intézett nyílt levelét, amely jó másfél nyomtatott ívet fog kitenni. Titkárja személyesen vitte fel Budapestre.

A politikai helyzettel, a hárszabályrevízióval foglalkozik a tőle megszokott borotva és logikával és köntörfalazás nélküli őszinteséggel.

Igy üdül gróf Tisza, aki ezt pihenésnek nevezi.

Nagyváradai ügyvédek tiltakozása.

Bizalmatlanság

a kamara elnöke ellen.

A nagyváradai ügyvédi kamara ellenzéki tagjai — mint ismeretes — elsőnek indítottak mozgalmat, hogy az ügyvédi kamara közgyűlésén tiltakozzék a június 4-iki és a következő napokon történt parlamenti események ellen, amelyek megingatják a közönségben a jog és törvényben való bizalmat.

Ötven ügyvéd irta alá dr Adorján Emillel az élén a rendkívüli közgyűlés összehívása iránt Vallner Odön kamarai elnökhöz intézett kérvényt. Azóta nem egy ügyvédi kamara közgyűlése ki is fejezte az állásfoglalását, itt Nagyváradon azonban a választmány megtagadta a rendkívüli közgyűlés összehívását.

Erre az ügyvédek, akik nem értenek egyet a kamarai elnökkel, elhatározták, hogy ha a kamara, mint hivatalos testület nem fejezi ki tiltakozását, más uton fognak kifejezést adni véleményüknek, egyúttal az elnök iránti bizalmatlanságukat is nyilvánosságra juttatják, már most a kamarai rendes közgyűlés előtt.

Mindezek elintézése végett tegnap este 6 órakor az ügyvédi kamara dísztermében értekezletet tartottak dr Adorján Emil ügyvéd elnöke alatt, melyen körülbelül 30 ügyvéd és ügyvédjelölt vett részt.

A gyűlésen mindenképp felolvasták a kamarai elnök végzését, melylyel a rendkívüli gyűlés összehívását megtagadja.

Dr Adorján Emil ismerteti az összejövétel célját. Mivel — ugymond — a közgyűlést az elnök nem hívta össze, indítványozom, hogy írásbeli nyilatkozat alakjában adjunk kifejezést véleményünknek, melyet mindazok a kartársak, akik velünk egyetértenek, aláírnak. A nyilat-

kozatot a képviselőházzal kérvény, az ország összes ügyvédi kamaráival pedig beadvány alakjában fogjuk közölni.

Ezután felolvasták a nyilatkozat elkészített tervezetét. Mindenekelőtt elítélik a június 4-iki parlamenti eseményeket, tiltakoznak a törvényalkotás azon módja ellen, melyet Tisza házelnök és a kormány vezetésével a többség végzett, mert az a jog és törvénybe vetett bizalmat dönti meg. A második pontban Wallner Odön kamarai elnök iránt bizalmatlanságuknak adnak kifejezést, aki a rendkívüli közgyűlés összehívását minden jogos ok nélkül megtagadta.

Az értekezlet az indítványt és a nyilatkozat szövegét egyhangulag elfogadta. Elhatározták, hogy Wallner Odön vármegyei tiszti főügyész ellen azért is bizalmatlanságot fejeznek ki a legközelebbi közgyűlésen, mert mint fegyelmi hatóság alatt álló ember, nem független és így nem állhat a független, önálló ügyvédi karnak élén.

Az ügyvédi kamara legközelebbi közgyűlése tehát igen izgalmasnak ígérkezik.

Az értekezlet fentebbi határozatát azonban nem lehet a nagyváradai ügyvédi kar véleményének és akaratának tekinteni, mert az értekezleten nem vett részt a kamara többsége, tehát jobban csak a kisebbség adott a saját véleményének kifejezést az értekezleten.

Inzultált uriaszony.

A tiz korona története.

Az egyik Rákóczi-uti fényes divatáru üzletben izgalmas jelenetek játszódtak le minap a kereskedő és vevője, egy éltes uriaszony között. A kínos és zajos jelenetek bent az üzletben történtek s hogy utcai botránnyá nem nőtt a kellemetlen ügy, az részint a posztoló rendőr közbelépésének köszönhető, részben pedig maga a kereskedő akadályozta ezt meg az által, hogy vevőjét *durván visszaárta* az üzlet ajtajából az üzletbe. Pedig az inzultált urinő nem botránnyat akart csinálni, hanem memekülni akart a kereskedő brutalitásai elől.

A rendőrségre ma érkezett a bűnvádi feljelentés, mely részletesen elmondja az esetet s végül kéri a vizsgálat megindítását zsarolás és becsületsértés vétsége miatt.

Maga az inzultus hétfőn történt, de az eset számai visszanyulnak a szombati napra.

Szombaton délután Miklós Ilona urleány bement egy Rákóczi-uti üzletbe és ott egy kalapot vásárolt. És mivel az illető hölgy magát a feministák osztályába sorozza, ennél fogva azzal a különös ízléssel rendelkezik, mely a férfias kalapokat jobban szereti a cicomás, terhes női kalapoknál. De hát ez mellékes. A fő az, hogy a kalapot megvette és ki is fizette. A kalap ára 10 korona volt.

Azonban otthon némi kétségei támadtak az iránt, hogy jól áll-e neki a kalap, vagy

sem és bizony s omoruan konstata, hogy a kalap bizony egy tiz éves fiúnak való. Szóval a kalapot visszaküldötte a kereskedőnek, aki azt vissza is vette. A tiz korona azonban a kereskedőnél maradt.

Miklós Ilona édesanyja aztán másnap elment az üzletbe s mivel nem akarta visszakérni a kalap árát, egyszerűen azt mondta, hogy vesz más árut a tiz koronáért. A vásárlás meg is történt. Gallérokot s más női pipere cikkeket vett. Azonban a végösszeg több volt 20 fillérrel.

— Nem baj kérem, mondotta, ezt a differenciát kifizetem.

— Nem csak a differenciát tetszik fizetni, hanem az egész 10 K 20 fillért — mondotta a kereskedő.

— De kérem szépen, hiszen nekem is fönáll önnel szemben 10 korona követelésem. Ennek fejében vásároltam én. A kalap árában, amit ön nem adott vissza.

Erre a kereskedő a lehető legudvariatabb modorban kezdett tárgyalni öngyűgával.

— Kérem, az egészen más lapra tartozik; Tessék fizetni.

Miklós Albertné nem tudott hova lenni a nagy meglepetéstől. A kínos csöndben, ami egy pillanatra beállott, igyekezett okát keresni a hirtelen jött, durva és jogtalan fellépésnek, de azonnal erős nyugtalanság vett rajta erőt, mert a kereskedő izgatottan előre sietett a pult mögött és szinte fenyegető tekintettel közeledett feléje.

— De hát mi lesz a leányom tiz koronájával. Hisz ön azt köteles visszaadni, mert elfogadta a visszaküldött kalapot.

— Az nem ide tartozik most, kiáltotta hevesen a kereskedő. Tessék kifizetni a 10 kor, 20 fillért.

A kellemetlen helyzetbe került nő, otthagya árut, pénzt kifelé sietett. A kereskedő azonban feléje ugrott s két karjánál fogva megragadva az öreg hölgyet, *erősen megrázta*. Aztán pedig kikapta kezéből a ridikült, melyben pénze volt s azzal otthagya az ajtóban a rendkívül felizgatott Miklós Alberinét, aki sápadtan s megdermedve szorult a falhoz.

Amint megszabadult támadójától, kitámolygott az utcára és segítségül hívta a Bémer-téren álló Méhes Lajost, a 81-es sz. rendőrt. Ennek aztán elpanaszolta, hogy a kereskedő kiragadta kezéből ridiküljét, melyben erszénye van.

A rendőr bejött az üzletbe, aki előtt a kereskedő kijelentette, hogy azért vette el a ridikült, mert a hölgy nem akart fizetni.

A rendőr aztán elvette a kereskedőtől a kézi táskát s átadta a hölgynek, aki sietve menekült a kínos incidens helyéről. Azonnal ügyvédhez ment, aki tegnap beadta a feljelentést, a kereskedő ellen. Állítólag az üzlet pénzügyi krízis előtt áll s ez tette volna rendkívüli módon izgatottá a kereskedőt.

**A legújabb
nyári czipő ajándékok**

**MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységáruk.
Telefon 687**

Egyke a Körözsvölgyén.

Elfogott angyalcsináló.

A vármegye egyik legvirágzóbb vidékén a Körözsvölgyén elszomorító jelenséget tapasztalnak a hatóságok. A legutolsó népszámlálás adataira kell csupán tekinteni és mindjárt szemünkbe tűnik az a nagy visszaesés, amit a népesedésnél találunk. Vannak községek, ahol már évek óta nem születik gyermek és ha elvétve egy-két születési eset elő is fordul, az újszülött nem éri meg az első évet, mert pár hó múlva elpusztul.

A gyér népesedés és a nagy gyermekhalandóság arra indította a csendőrséget, hogy kutassa ki az elnéptelenedés okát. A nyomozást az élesdi csendőrség vezette. Már a nyomozás kezdetén meglepő dolgokra jött rá a csendőrség. Az egész környéken ritka volt az a ház, ahol kis gyermek sírása verte volna fel a ház csöndjét. Egy-egy eikényszeredett oláh gyermeket találtak falukon keresztül.

A csendőrség nem egykerendszert talált itt tulajdonképpen, hanem a legmegdöbbentőbb erkölcstelenséget, a teljes gyermektelenséget, tömeggyilkosságot. A csendőrség lelkiismeretes és nagy arányu nyomozása megállapította, hogy a bűntények halmazát okleveles szülésznők követik el.

Pár hónappal ezelőtt az élesdi járás egyik legveszedelmesebb angyalcsinálóját sikerült letartóztatni a csendőrségnek. Ehez az asszonyhoz az egész járásból tömegestől jöttek a bukkolt lányok, fiatal anyák. És ez az emberi formába bújtatott szörnyeteg jó pénzért mindenki- nek rendelkezésére állott. Mikor a gyalázatos bűnökkel leleplezte a csendőrség, azt hitték, hogy ezzel megszűnnek a bűnhalmazok is.

A csendőrség csalódott. Egyre-másra jelentették a megbízott kéznek, hogy itt is, ott is megisméltődött az angyalcsinálás bűne. Az élesdi csendőrség újra felvette a sötét bűnt a nyomozás programjába és újra megindult a hajszja az ismeretlen bűnösök ellen.

A bűn számai Rév környékén összpontosultak, azonban semmi pozitívum sem volt a csendőrség kezében, hogy a bűnösséget valakire ráfoghassa volna. A községben egy szülésznő van *Géczi Katalin*, akinek oklevele van. Erre nem mertek gyanakodni. Hétfőn Réven meghalt egy fiatal asszony. A haláleset gyanus volt a csendőrök előtt és nem csupán a községi halottkémmel vizsgáltatták meg a hullát, hanem orvossal is. Az orvos tiltott operáció alapján beállott halált konstatait.

A csendőrség csüggedését egyszerre a biztos siker tudata váltotta fel. Tanúkkal tudták bizonyítani, hogy az elhunyt állandóan *Géczi Katalin*hoz járt és halála előtt is nála volt a szülésznő. A csendőrök egyszerre rohanták meg *Géczi házat* és még mielőtt a szülésznő valamit elrejtett volna, minden a csendőrök kezében volt.

A csendőrök váratlan megjelenése roppant

meglepte *Géczi Katalin* úgy, hogy az eddig titkos helyeken rejtgetett műszereit sem volt képes eldugni. A csendőrök legfoglaltak mindent. A műszerek között megtalálták azt a bizonyos lánksaalaku kést is, mely a legutolsó áldozat halálát okozta. Sok olyan vegyi szert is foglalt le a csendőrség, amelyek alkalmasak a sötét bűn elkövetéséhez.

Géczi Katalin letartóztatták és az ügyészségnek fogják átadni. A csendőrök tovább nyomoznak azoknak a nőknek a felderítésére, akik részesei *Géczi Katalin* bűneinek.

UJDONSÁGOK.

«Magyarok Nagyasszonya» I. Ferencz József jubileumi templom Budapesten.

Immár 12 éve, hogy a «Szent István Fil-léregyesület» megalakult. Ez egyesület célul tűzte ki, hogy a székesfőváros X. kerületének Tisztviselőtelepén a «Magyarok Nagyasszonya» tiszteletére templomot épít. A kezdeményezők Istenben bízva loptak hozzá a munkához s munkájuk eredménye a 175000 korona, mely eddig e célra befolyt. A székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése legutóbbi ülésén úgy határozott, hogy 300000 koronával hozzájárul az építendő templom költségeihez, de majd csak akkor, ha az egyesületnek is tesz 300000 korona vagyona.

A Tisztviselőtelep és környékének 15000 felnőtt katolikusán kívül a helybeli főgimnázium, a polgári leányiskola és 2 elemi iskola 1200 tanulója nélkülözi a templomot. Jóllehet mindannyian érezzük, hogy mily szükség van különösen napjainkban a vallásos nevelésre s be kell vallanunk, hogy a gyakorlati vallásosságra való nevelés a főváros külső részein templom hiány miatt lehetetlen. Az áldozatkész lelkekhez fordul az egyesület ez uton is s kéri jóakaratu támogatásukat.

Ez év folyamán is küldtünk szét gyűjtő- ivateket az ország minden vidékére, de még igen sok ivre nem érkezett válasz. Sokak fillére sokra képes! Bizalommal fordultunk újlag mindenkihez: tegye lehetővé adományával, hogy egyesületi vagyonunk mielőbb 300,000 korona legyen s így mielőbb hozzáfoghassunk templomunk felépítéséhez.

A pénzt a gyűjtőívvel együtt kérjük sziveskedjenek *Bacsinszky Ede* (Budapest, X., *Héderváry-u. 40. sz.*) egyesületi pénztárosunk címére küldeni.

* **Kinevezés.** Biharvármegye főispánja közölte tegnap az alispánnal, hogy *Mangra Vazul* végzett joghallgatót, a vármegyéhez, közigazgatási gyakornoknak kinevezte. Az új közigazgatási gyakornok, aki a biharkeresztéri járás főszolgabírója mellé lett beosztva, még e hét folyamán elfoglalja állását.

* **Lerombolták az elnöki emelvényt.** Gróf *Tisza István* rendeletére lesztek a képviselőházban az elnöki emelvényt, mert gróf *Tisza István* úgy látja jónak, hogy az elnöki emelvény a jövőben alacsonyabb legyen, mint eddig volt, hogy egyrészt a képviselők könnyebben hallhassák az elnök közelebről és közvetlenebbül érintkezessék a Ház tagjaival. Már nemcsak a farészeit szedték szét az emel-

vényn-k, hanem az emelvény fundamentumának köréseit is lebordták, mintegy félméterrel mélyítvén az elnöki pódiumot. Ennek megfelelően lejjebb eresztik az előadói emelvényt is, sőt a gyorsírók helyeit is lemélyítették és előbbre is vitték, majd nem a terem közepéig. A miniszteri székeket is kicserélik, sőt állítólag a miniszterek írókészlete is a jövőben az asztalba lesz beerősítve. Intézkedett gróf *Tisza István* az iránt is, hogy az eddigi csengő helyett modern vilamoscsengőt szereljenek fel, melynek hangja sokkal erősebb lesz a réginié, ugynevezett viharcsengőnek készűl.

* **Tanulmányutról ha a.** Dr. *Erdős Adolf* bőrgyógyász tanulmányutjáról hazaérkezett s rendeléseit újból megkezdte, és Röntgen intézetét megnyitotta.

* **A jövő évi választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya tegnap délután ülést tartott, amelyen *Bordé Ferenc* főjegyző elnöklelte alatt *Szokoly Tamás*, dr. *Madvigy Gábor*, dr. *Adorján Armin*, *Schütz Albert* és *Juricskay Barna* jegyző voltak jelen. Első sorban előterjesztésre került a belügyminiszter leirata, amelyben elrendeli, hogy tekintet nélkül a városházi délelőtti hivatalos órákra, a képviselőválasztók névjegyzékét délután 6 óráig közszemlére kell kitenni a kitűzött határ időben. Ezután a felszólamlásokat vették tárgyalás alá. A felszólamlók közül a névjegyzékbe felvették: dr. *Böszörményi László*, a Városi Vasut 6 alkalmazottja, *Fogel Dezső*, *Markó Sándor*, *Balázs Miklós*, dr. *Beszédes Dezső*, *Bartalics Géza*, dr. *Vas Izidor*, dr. *Markovits Henrik*, *Adler Elek*, dr. *Bartl József*, *Molnár István*, *Szabolcs András*, *Kiss József*, *Moskovits Farkas* és társa cég 14 alkalmazottja, *Sándor Abrahám*, *Németh Mihály*, *Varga Arpád*, dr. *Bozóky Ferenc*, *Lebovits János*, *Guttman Károly*, *Salgó László*, *Kovács Béla*, dr. *Hajdu Zoltán*, dr. *Gerő Gusztáv*, dr. *Kui Béla*, dr. *Popity János*, ifj. *Csanda Endre*, dr. *Balázs Imre*, *Kamuti Ferenc*, dr. *Böszörményi Emil*. — Elutasítottak: *Hann Andor*, *Adler Jakab*, *Papp József*, *Friedmann Izidor*, dr. *Regmann Miklós*, dr. *Oltán Aurél*, *Villant Lajos*, *Fischer József*, *Lukács Gyula*, *Kertész Márton*, *Jakobovics Miksa*, *Schönbeld Mihály*, *Marton Manó*, *Tamás Gyula*, *Ludvigh József*, dr. *Lászkó Demeter*, *Gerő Jenő*. — Más kerületbe irattak át: *Fanta László*, *Grosz Albert*, míg dr. *Bárczy Lóránd* külügyi államtitkár felszólamlása tárgyalatlan volt, mert bent van a névjegyzékben.

* **Mi van az Andai Ella ékszerivel?**

A meglöpött primadonna *Andai Ella* még mindig nem kapta vissza ellopott értékes függőjét. Tegnap élesdi munkatársunk felkereste a megkárított primadonnát és érdeklődött tőle a lopás felől. Az ellopott ékszer nagyon kedves jószágja lehetett a színésznőnek, mert nagyon szomorúan beszélt róla. *Andai Ella* a következőket mondotta munkatársunknak:

— A bucsuestélyen csupa kabarészmókat adtunk elő, hogy a társulat minden tagja felléphessen. En egy táncsal szerepeltem, mikor az én számom következett, öltözömben kivertem fülemből a függőket és az asztalra tettem és mikor a tánc után visszatértem már sehol sem volt.

— Hogy meg van-e az ékszer nem tudom, de nagyon sajnálom, mert kedves emlékek fű-

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű **Tokaj hegyaljai boraimat** nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsistállomás.

nek hozzá. Ma már két értesítést is kapam volt a tenkei házigazdától, hogy meg van az ékszer. A csendőrség viszont azt állítja, hogy még nincs meg. Már most nem tudom mi van vele. Mindenesetre van gyanú valakire, még pedig alapos, azonban ezt nem árulhatom el, azt hiszem a csendőrség pár nap alatt egy is kifogja deríteni. A tenkei csendőrség azonban mást mond, legalább a nyilvánosságnak. A csendőrség azt mondja, hogy oly kicsike jószág volt a függő, hogy annak a keresése nem lehet olyan könnyű, mint egy tehené. Igaza van a csendőrségnek, miért nem vesztett el Andai Élia egy tehenet.

* **Koszorúmegváltás.** Debreceni Lajosné Rimanóczy Kálmán ehunya alkalmából a biharmegyei és nagyváradai öngyűlöletnek koszorúmegváltás címen 40 koronát adományozott, amiért hálás köszönetet mond özv. báró Gerliczy Félixné elnök.

* **Negyvennégy község egyöntetű határozata.** A magyarországi járásbeli községek évekként elhatározták, hogy a főszolgabírói hivatalhoz egy végrehajtói állást szerveznek. A járási végrehajtónak az lett volna a kötelessége, hogy a bírságpénzeket és adótartozásokat behajtsa. Ezzel a jegyzők nyomasztó helyzetén akartak segíteni. A végrehajtói állás beállítás lett volna, de a legkevésbé sem sem érték el vele azt a munkatakaritást, amit reméltek. Ezért elhatározta — egyhangulag mind a 44 község — hogy beszüntetik ez állást. A képviselőtestületek határozatait tegnap terjesztette be jóváhagyás végett az alispánhoz a magyarországi járási főszol. abíró.

* **Kitiltott könyvek.** A hivatalos lap közli a belügyminiszter bécsi rendeletét, amely a Reklám budapesti könyvválatat összes kiadványait kitiltja Ausztria egész területéről.

* **Érdeklődik az apa.** Megirtuk, hogy vasárnap hajnalban egy jobb sorsra érdemes fiatalember *Szentpály Sándor* mellbe lötte magát azért, mert szülei nem akartak beleegyezni abba, hogy feleségül vegye a váradai könnyelmű világ egyik kurtisánját. A fiatalembert, súlyos sebével a kórházba szállították, ahol még most is veszedelmes lázban fekszik. Szülei Orovcabányán laknak. A rendőrség értesítette őket fiuk tettéről, de ők — úgy látszik, hogy nem szándékoznak még csak el sem jönni válságos bajban lévő fiukhoz, mert tegnap távirat érkezett a rendőrségre, melyben az apa érdeklődik fia állapota felől és bővebb információt kér az esetre vonatkozólag. A rendőrségen *Schlögl Fiála* Adolt intézte el az ügyet s táviratban tudatta az apával, aki jó módu föld-birtokos, hogy legyen nyugodt, mert a fia kellő gondozásban részesül s remélhetőleg két-három hét múlva elhagyhatja a kórházat. — Érdekes, hogy a fiu még mindig szereti a lányt. Ez pedig mindennap kétszer is meglátogatja és elhalmozza virággal s apró kedves-ségekkel.

* **Villamos halál a vízben.** Az oechi elektromos művek gépháza alatt a zürichi tóban három gyermek fürdött. A parton állók egyszerre azt látták, hogy a gyermekek egy kiáltás nélkül hirtelen elmerülnek és a követ-

kező perében egy csomó felfordult hal csap fel a víz színére. Nemsokára sikerült kifogni a gyermekek holttestét is, a vizsgálat pedig megállapította, hogy a villamosvezeték elromlott, a szikrák a vízbe csaptak, azt elektromossággal telítették és megölték a gyermekeket, valamint a halakat.

* **A legszebb kiránduló hely.** A nagyváradai közönség előtt nem kell most a révi Zichy-barlangot felfedezni. A ki valóban élvezetes kirándulást akar tenni, az nem is kereshet erre a kalmassabb helyet a Zichy-barlangnál. A természet jótékony bőkezűséggel árasztotta el ezt a vidéket a maga kincseivel. Felhőkbe nyúló sziklák és vadregényes magaslatozok panorámája a révi hegláncolat. Káprázatos sokféleségben váltakoznak perccél-percre azok a természeti szépségek, a melyek gyönyörködtetnek magukhoz emelnek; egymást kergetik az erdők és bércek, a miknek a hatalmas fűrési és szikla csodái a legegészségesebb levegőt zudítják a régi üdülőhely völgyekébe. Az egész bércek vidéken a Sebes Körözs kigyózik végig s lefűti, enyhe és üdítő légysággal öntözi meg a levegőt. Maga a hírneves Zichy-barlang országszerte páratlan látványosság. A barlang lábánál terül el *Dolgos I. nác* vendéglője gyönyörű terrasszal a Körözsre. A vendéglő kitűnő konyhával, a legízletesebb ételekkel és elsőrangú italokkal fogadja a turistákat és kirándulókat, a kik vasárnap, de hétköznapokon is sűrű rajokban keresik fel Biharmegyének ezt a mesés szépségű vidéket.

* **Zár vizsgálata a bábaképzésben.** A nagyváradai m. kir. bábaképző intézetben az 1911—1912 tanév nyári tanfolyamát bezáró szigorú vizsgálatok folyó hó 19-ik napján fogtak megtartani. A vizsgálaton dr. Fráter Imre, Biharvármegye kórházának igazgató főorvosa és dr. Maje László Nagyvárad városi orvosa, mint a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium által kiküldött vizsgálóbiztosok fogtak részt venni. A vizsgálatok d. e. 8 órakor kezdődnek. Érdelklődőket az igazgatóság szívesen lát.

* **Kétszer adta el a disznóit.** Ma egy vén embert hoztak a rendőrségre. Két hentesmester hozta az állomásra. Jelentették, hogy ez a vén kupec ma délelőtt ugyanazt a 15 drb disznót mind a kettőjüknek eladta és mind a kettőjüktől vett föl előleget. A két hentesmester — Rácz János és Takács Endre, nem jött volna rá a dologra csak később, hogyha véletlenül a Rácz János inasa fel nem ismeri az eladót, amikor az kifelé ment a mestertől:

— Ni, ni Kucsár bácsi Diószegről.

Mestere aztán megkérdezte, hogy kicsoda ez az ember? Hisz neki azt mondotta, hogy Kovács Lajosnak hívják. Takácsnak szintén hamis nevet mondott. A két becsapott hentes kirohant az állomásra és ott csipték el a kupecet, akit valódi nevén Kulcsának hívnak. Csalás miatt fejelentették.

* **Örvendős hírek a járványokról.** Még most is, amikor forrón tűz le a nap sugara, kapunk számtalan helyről tudósításokat járványos betegségek felléptéről. A rossz hírek után most egyszerre három helyről jelentenek örvendős jelentéseket. Elsemjén a kanyaró, Gálosperitén a torokgyík szűnt meg. Megszűnt még Nagyszalontán, a járványosan fellépett fültömrigyőb is, amely különösen nagy mértékben dühöngött a Sternthal ovodába járó gyermekek között. A nagyszalontai főszolgabíró kéri az alispánt, hogy engedélyezze az óvoda megnyitását.

* **Az osztályversajáték** tegnapi húzásánál a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

20.000 koronát nyert: 104744.

10 000 koronát nyertek: 1624 76065.

5000 koronát nyertek: 10182 16831 83841 87628.

3000 koronát nyertek: 60431 96512 96862

1000 koronát nyertek: 14713 38938 61091 94165.

500 koronát nyertek: 149 556 1398 3023 4353 3884 9163 14149 17486 21298 24557 286000 341864 35642 37616 37925 46943 54555 58920 55798 87991 61535 65082 68151 69773 70701 72958 73200 77020 78591 81575 84032 85995 88531 90233 91363 92929 95266 100251 100695 101880 102773 103809 104742 107211.

* **Előleges jelentés! Korzó Cabaré.** Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a közkezdelt **Körzsparti Korzó** kávéházunkban sikerült egy elsőrangú erőkből álló fővárosi magyar kabaré társulatot szerződtetni, amely e hét folyamán kezdi meg az előadásokat.

x **Egy szerény igényű képezdész** polgáristákat előkészít vagy irodai munkát elvállal. Cim a kiadóban.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítása. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **Új ipartelep.** Szántó Dezső nagyváradai műlakaios impozáns modern gépekkel felszerelt gyártelepét a Rulikovszky-uton a n. érd. közönség szíves figyelmébe ajánljuk melőbb megtekintés végett. **Lásd a hirdetését is.**

Különleges felöltők, kosztümök
blouzek és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla
női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Jogászok! Ügyvédjelöltek!

!! Egész nyáron át működik !!

Dr. Kállay jogi szeminariuma Budapest, IV.
Kaplony-u. 5. Telefon 125—38.
Köz tudomásulag legsikeresebb
előkészítés minden jogi vizsgára.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-út, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Iglói diákok.
 Péntek: A lengyel menyecske.
 Szombat: Csókszanatórium.
 Vasárnap d. u.: Leányvásár. Este: Mayerék (előszór.)

EGYESÜLETEK.

Katholikus körök a megyében. Alig pár hónapja, alakult meg Nagyváradon a katolikus Népszövetség. Ugy látszik a keresztény szellem terjed a megyében is. Nemcsak Nagyvárad, hanem a vidék katolikusai is igyekeznek tömörülni már. Legutóbb *Fugyvásárhely* községben indítottak mozgalmat, a tömörülésre s e tömörülésnek a *fugyvásárhelyi katolikus körnek a megalakulása lett az eredménye.* Megalakult a kör s alapszabályait felterjesztették jóváhagyás végett a belügyminiszteriumba. A belügyminiszter a felterjesztett alapszabályokat minden megigyzés nélkül helybenhagyta. Erősen remélhető, hogy *Fugyvásárhely* község igazán követésre méltó példájára, még sok községünkben fog megindulni a mozgalom hason cellal. Ugyancsak jóváhagyta a belügyminiszter a *biharkórszövölgyi jótékony nőegylet* alapszabályait.

TÁVIRATOK.

Az új görög katolikus püspök.

Budapest, július 17.

(Saját tud.) Az új görög katolikus püspökség betöltése rövid idők kérdése. Az új püspökségre valószínűleg Miklóssy Istvánt vagy Jankovits Istvánt fogják kinevezni.

Orosz-japán szövetség.

Pétervár, július 17.

Jól értesült helyről közlik, hogy Oroszország és Japán közt a szövetség ugyszólván már teljesen létrejött. Alapja e szövetségnek az, hogy Japán teljes cselekvési szabadságot nyer Dél-Mandsuriában, de ennek fejében köteles Oroszországnak fegyveresen segítségére lenni, ha a cár birodalmát támadás éri.

Elhunyt plebános.

Budapest, jul. 16.

(Saját tudósítónktól.) Öszinte részvétellel értesülünk Krizsán Mihály józsefvárosi plebános ma reggel 6 órakor meghalt. Az elhunyt plebános mindössze 5 évig viselte a plebánosi tisztiséget a Józsefvárosban. Kiváló munkásságának elismerésül pár év előtt pápai praelátusnak nevezte ki.

Botrány egy városi tanácsülésen.

Munkács, július 17.

(Saját tud.) A képviselő testület ma ülést tartott, melyen kellemetlen jelenetek játszódtak le. A főügyész ugyanis kifogásolta, hogy a polgármesterek közül nincs odahaza senki. E miatt a főügyész és az elnöklő főjegyző között igen heves jelenetek játszódtak le. A tanácsülésnek bíróság előtt lesz folytatása.

Bomlik az oro. z testőrség.

Pétervár, július 17.

(Saját tud.) A cári testőrségben bomlás következett be. A testőrségbe ugyanis felvettek egy fiatal tisztet. A felvétel miatt a gardisták közül egyszerre huszonötön adták be lemondásukat.

Vasuti szerencsétlenség.

Pétervár, július 17.

Kosard közelében egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközés következtében 15 utas életét veszítette. Hat csendőr, akik a vonaton voltak szintén megsebesültek.

Rabló cigányok.

Satoralyaujhe y, július 17.

(Saját tud.) Ma a cigányok megtámadtak egy Szibert Ferenc nevű munkást és megölték, majd kiradolták.

Salmás, július 17.

Itt a kóbor cigányok Hoffman Simon kereskedőt éjjel meglepték. A cigányok a kereskedőt és családját összekötözték és az egész üzletet kifosztották. A cigányokat elfogták.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonaüzletben tegnap kisebb élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	— — —	11.59
Októberi buza	— — —	11.27
Októberi rozs	— — —	9.33
Októberi zab	— — —	9.24
Aug. tengeri	— — —	8.82
Szept. tengeri	— — —	8.85
Májusi tengeri (1913)	— — —	7.55

Nagyváradon.

O árukban kevés üzlet fordul elő. A malmok miután nagy liszt kézzel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új áruban viszont az eladók tartózkodók.

Árak:

Buza	— — —	11.41—11.37
Rozs	— — —	9.32—9.28
Árpa	— — —	10.—10.20
Zab	— — —	9.38—9.36
Tengeri	— — —	7.63—7.58

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Arlejtési hirdetmény.

A tödővész ellen védekező egyesület építőbizottságának megbízásából az egyesületi szanatórium építő munkáinak vállalati biztosítása céljából az 1912. évi augusztus hó 21-én délelőtt 11 órakor Nagyvárad város székházának bizottsági termében (I. em. 34. ajtó) nyilvános ajánlati versenytárgyalást fogok tartani.

Szóbanforgó munkák az egyesület telepén Nagyváradon a Törkömerő dűlőben felépítendő egy emeletes szanatórium épület összes építő munkáira vonatkoznak. Ajánlatot csak az összes munkákra és csak egy egységes átalány árért lehet tenni.

Az építkezés részletes tervei Nagyvárad város mérnöki hivatalában (városház II. em. 22. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az összes ajánlati minták és űrlapok ugyanitt díjtalanul megszerezhetők.

Az ajánlatok zárt és sértetlenül lepecsételt borítékban alólított bizottsági elnök kezéhez (Káptalansor) az 1912. évi augusztus hó 21-ének délelőtt 10 órájáig nyújthatók be. Később érkező ajánlatokat az építő bizottság nem fogad el. Ajánlatokat csak a városi mérnöki hivataltól beszerzendő ajánlati űrlapokon lehet tenni. Ajánlattevő köteles az ajánlati költségvetésben egységárait kitölteni és a költségvetést ajánlatához csatolva részletesen átszámolva és összegezve benyújtani.

Mis alakban benyújtandó ajánlatokat a versenytárgyalásról kizárunk.

Az ajánlatok a versenytárgyaláson bizottságilag felbontatnak, — azok oda ítélese felett az ajánlatok szabályszerű műszaki és számszerű vizsgálata alapján az építő bizottság dönt.

Az ajánlatokhoz az ajánlati összeg 5 (öt) % -osok megfelelő biztosíték készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó.

Az ajánlattevő, aki az illető munkákra pályázik köteles az egyesület által természetben rendeltetésére bocsájtandó építő anyagokat átvenni és megajánlani azokat az egységi árakat is, amelyeken a természetben kiszolgáltatott anyagokat az egyesülettől átvenni köteles. Az átadott anyagok értéke a vállalkozó végösszámolásából fog levonni.

A vállalkozó köteles a munkát az átadástól számított 2 héten belül megkezdeni, a f. év folyamán fedél alá hozni és az 1913. évi július 1-re teljesen készen befejezni és lakható állapotban átadni. A kikötések tüzetes körülírása a különleges feltételűzetben foglaltatik.

A bizottság a benyújtott ajánlatok közül szabadon választ, tekintet nélkül az ajánlatok árára. Jogában áll a bizottságnak az összes ajánlatokat vissza is utasítani, vagy új árlejtést tartani.

Az állami közszállítási szabályrendeletnek a magyar anyagok és magyar munkaerők alkalmazására vonatkozó kikötései az ajánlattevőkre kötelezők. A munkák végrehajtására vonatkozólag pedig szintén az állami általános és részletes feltételűzetek és a különleges feltételűzet határozmányai lesznek irányadók.

Nagyvárad, 1912. július 14.

FETSER ANTAL,

flsz. püspök

az építő bizottság elnöke.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Wagner „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Csúzi Ferencz

fehérnemű és ruhatisztító intézete

N.-Várad Szaniszló-u. 32.

Elvállal fehérneműs és minden más ruha tisztítást jutányos árban. Meghívásra a ruhákért érte is küldök. Levelekre válaszolok.

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
géperőre berendezett
ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

**Autó (automobil) tulajdonosok
szíves figyelmébe**

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
vulkanizáló műhely!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

**A BIHARMEGYEI GAZDÁK ÁRU- ÉS
HITELINTÉZETE RÉSZV.-TÁRSASÁG
sertéshizlaldájában**

az összes f évi trágya eladó.
Értekezhetni a részvénytársaság iro-
dájában **Nagypiac-tér, Andrányi-ház.**

Lakatos, gépész és kovácmester
urakat értesitem, hogy **nyersolaj-
és villanymotorokkal** berendezett
reszelővágó ipartelepemet

— május hó 1-én —

Teleky-utca 45-ik szám alá

át helyeztem.

További szíves támogatást kérve

Hegedüs József

kath. népszövetség tagja
reszelővágó szakiparos.

**NAGYVÁRADI
Középiskolai Internátus**
TISZA KÁLMÁN-TÉR 7.

Felvesz bentlakó és bejáró
középiskolai, kereskedelmi
és polg. iskolai tanulókat.
Szünetidőben magán- és pót-
vizsgálatokra szakszerű
előkészítés.

PROSPECTUS KÜLD

az Igazgatóság.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru,
cserép, fedéllemez, gipsz, nád,
csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

VAJNOVSZKI FERENC

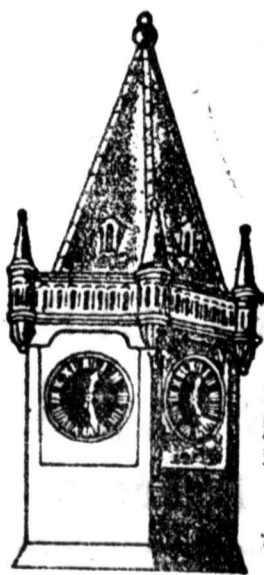
uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték
szerint. Javítások jutányos árban.
Meghívásra házhoz küldök, leve-
lekre válaszolok.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héten egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
keretekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

**Villanyerő
berendezés.**

Arjegyék kívánatra.

Saját ház.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási
vállalat

Szent János-utca 22. szám.

TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes
closetteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és dísz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és
gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fé-
nyesre, csipke és szövet
függönyök, bútor szö-
vetek, papi és egyen-
ruhák vegyileg tisztít-
tatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete r.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok ál-
landók 5%-os kamatoztatásra, továbbá
folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb
feltételek mellett.

Leszámítól váltókat a legelőnyösebb ka-
mat mellett gazdálkodók, kereskedők és
iparosok részére és foglalkozik minden-
nemű bankszerű beszedésekkel (incassó)
olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, termé-
nyekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös
törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyó-
sit házakra és földbirtokokra.

Vasszerkezeti gyár.

ABLAK-REDŐNYÖKET
NAGYVÁRADON KIZÁRÓLAG
SZANTÓ-DEZSŐ
KÉSZIT. MŰLAKATOS TELEP.

Lakatos műhely.

SZANTÓ DEZSŐ első nagyvárad redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honved laktanya mellett) egy direkte ezen célra épített és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: **Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben.** Felvállalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: **vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat stb.** Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöltetnek. Javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a **Teszler Simon posztó kereskedőt** kiegészíttem, a **csődtömeget átvettem és azt rendkívüli leszállított áron kiárusítom.** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüster-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costum divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésarukat, **szabókellékeket** és mindezen árukat **gyári áron alul kiárusítom** u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már	K 02 40
« « « « jobb minőség. div. 3 mtr.	K 06 60
« « « « finomabb « « 3 «	K 12 —
« « « « angol divat 3 «	K 19 —
« « « « legfinomabb « «	K 28 —

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul

jóval olcsóbban lesznek kiárusítva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb áron, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló	K 4 50
« finomabb «	K 5 50
« egész finomabb «	K 7 —
fekete szalonhoz legfin. «	K 8 —

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban
Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

különlegességek
vaskereskedésében
Telefon 390.